

Davant la impossibilitat d'atendre la petició de compareixença formulada per la mesa de la Comissió d'Estudi de la Reforma Horària del Parlament de Catalunya, per raons d'agenda ja compromesa per al proper dia 12, faig arribar de forma escrita les reflexions que hagués presentat oralment:

Reforma horària i participació:

L'organització de la nostra societat està molt relacionada amb els usos del temps i per tant es converteix en un factor sistèmic fonamental que afecta també les formes de participació en entitats i la comunitat.

La participació democràtica requereix temps i redueix la seva qualitat quan les persones no en disposen.

Catalunya requereix seguir construint projectes orientats a la millora de la qualitat de vida i de la cohesió de la ciutadania. En el seu desplegament, cal considerar el factor "temps" ja que és clau per a impulsar millores en el benestar de les persones, les famílies, les organitzacions. En l'actualitat la societat catalana no té aquest tema ben resolt.

Tenim bastant clares les necessitats que cal abordar de forma prioritària en relació al temps que ens cal per atendre als infants, les persones amb situació de dependència o vulnerabilitat, gaudir del lleure, l'esport, la natura i la cultura o bé exercir la participació cívica i comunitària.

Considerem qüestionable l'eficiència de les organitzacions socioculturals per la gran quantitat de temps invertit en el seu funcionament, en relació als resultats aconseguits.

Disposem d'evidències que apunten correlacions i propostes aplicables que podrien esdevenir transformadores i per tant incrementarien el benestar. Una d'aquestes propostes, indica que és del tot prioritari fer un pas significatiu en l'organització horària, a fi de desenvolupament d'estils de vida saludables, entenent la salut des d'una perspectiva integral, on el temps és una variable clau.

Observem, per altra banda, que arreu d'Europa es viu amb horaris adaptats i flexibles a les necessitats d'igualtat, productivitat i participació de la ciutadania.

És evident que cal abordar aquest tema global i sectorialment per impulsar una transformació que porti solucions efectives.

Des de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Benestar Social i Família desenvolupem un treball sectorial relacionat amb l'associacionisme i el tercer sector; i per això, podem aportar els elements rellevants i les conclusions obtingudes de la implementació del projecte "temps+social, organització flexible del temps a l'associacionisme i tercer sector" amb la finalitat d'avançar en un model per a la millora de la gestió del temps de les entitats".

Hem observat una realitat caracteritzada per :

- El dèficit en temps de lliure disposició personal té conseqüències greus tant en la reducció de les pràctiques culturals com en l'àmbit de la participació social. En aquest sentit, l'actual desorganització horària que pateix específicament el nostre país impedeix que moltes persones- especialment en determinades franges d'edat i segments poblacionals com les dones o adults amb càrregues familiars- puguin implicar-se en projectes comunitaris o desenvolupar activitats cíviques i/o polítiques.
- La manca de temps reverteix doncs, en darrer extrem, en un dèficit de participació que cal corregir. Per tant, cal fer tots els esforços necessaris per millorar el compromís cívic i la participació democràtica i cultural.
- Un sector dinàmic i divers en evolució permanent. El tercer sector social i l'associacionisme de tots els àmbits temàtics, es troben en una situació de cruïlla. No només per la transformació que està patint el sector sinó també pel que s'està produint en la societat en general i, en aquest cas, en la forma de vinculació al consum de cultura i coneixement.
- L'evolució del sector ha augmentat la complexitat de les seves organitzacions i això ha posat de relleu la necessitat d'incorporar progressivament elements de gestió. Així mateix, existeix un marge de millora rellevant en cadascuna de les diferents àrees de gestió d'una entitat: comunicació, equips, serveis, gestió administrativa, TIC, gestió econòmic-financera, etc.
- La millora de la gestió del capital humà -clarament vinculada a la gestió del temps- esdevé una eina clau per a la productivitat, sobretot tenint en compte que la principal despesa del sector (60-80%) són les persones que hi treballen.
- Els horaris de les entitats són sovint poc estàndards i bastant caòtics, el que suposa que les persones treballadores i el voluntariat hagin de portar a terme l'activitat fora de l'horari laboral habitual (vespres i caps de setmana, per exemple), el que fa encara més complicat l'harmonització amb la vida personal.

- Les organitzacions es mostren sensibles a afavorir la compatibilitat de la vida laboral i personal, amb polítiques de flexibilitat horària, de reducció de jornada o amb altres solucions creatives, sempre que sigui possible.

Per tot això, en el marc dels canvis per aconseguir una reforma horària global del nostre país:

- Cal posar en valor el temps del treball altruista en els drets i deures del voluntariat; fer extensiu al tercer sector social i l'associacionisme el missatge general que planteja la reforma horària per garantir la seva sostenibilitat i millora de l'estratègia permanent de voluntariat, com ja apunta el vigent Pla Nacional de l'Associacionisme i el Voluntariat.
- Seguir promovent el treball conjunt entre les empreses i entitats per fer compatible el treball amb el temps de vida associativa, així com promoure les experiències existents i donar suport a les empreses compromeses i incorporar propostes de formació sobre la gestió del temps al Pla de Formació del Voluntariat de Catalunya (que en aquests moments estem reformant).
- Implantar mesures de flexibilitat per poder fer compatible la vida laboral, personal i social que faci possible el compromís associatiu, com ara la implementació de sistemes de gestió dels horaris de treball 2.0 i portar a terme una gestió de l'entitat en base a indicadors d'avaluació del rendiment, per millorar així l'eficiència del treball i per tant la productivitat. S'han dut a terme durant el 2014 experiències pilot exitoses que s'ampliaran aquest 2015.
- Seguir millorant –a les entitats- la gestió dels horaris, introduint el concepte de jornada anual; sistematitzar i procedimentalitzar la comunicació interna; operativitzar les reunions; desenvolupar competències entre les persones responsables de les entitats que els permeti gestionar l'equip per tal de millorar la seva productivitat i sensibilitzar a les persones implicades sobre la importància de treballar de forma eficient i productiva.

I recuperant una visió més global, tot apunta, a que un canvi en l'horari de les escoles, del comerç, de les activitats culturals, esportives, la programació de TV, i els de les associacions i en general del tercers sector, aconseguiria un impacte sobre les persones i ajudaria a superar la dificultat per compaginar estudis i feina responsabilitats familiars i participació social i cívica. Això té clares conseqüències pel que fa a la democràcia d'un país i l'assoliment d'un futur millor.

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social i Família
**Direcció General d'Acció Cívica
i Comunitària**

Considero per tant, que la incorporació de canvis estructurals amb base legislativa, actuacions de sensibilització que abordin el canvi amb repercussió en l'activitat que desenvolupen les organitzacions (administració pública, empreses i entitats), així com la implementació de nous models, podrien afavorir les persones, la societat i el nostre país en general, així com de forma específica la participació cívica de la ciutadania.

Sense cap mena de dubte ens cal establir un horari coherent i generalitzat, d'aplicació en tots els àmbits econòmics, socials, públics i privats, amb la consideració de situacions específiques de flexibilització per donar resposta a necessitats on l'horari passa a ser quelcom secundari, davant de necessitats d'atenció a les persones.

El concepte de temps adquireix una nova valoració. Avui interessa elevar la qualitat humana de les persones, una nova manera de percebre la persona, on emergeix la cultura de l'ésser, on altres dimensions s'intueixen com a noves vies, on el món interior pren molta importància així com la seva connexió amb l'entorn. Això, ens porta a posar la persona en el centre i a donar importància a nous indicadors.

El PIB queda encerclat com una dada econòmica molt limitada per poder mesurar el benestar. L'autoestima, un medi ambient favorable, les possibilitats reals de participació política i social, seran factors que ara convindrà mesurar per veure els avanços de la humanitat. Passem dels valors pensats als valors experimentats, viscuts existencialment.

Per tot això, des de la Direcció General d'Acció Cívica donem suport a les mesures que facin possible fer la transició cap a la reforma horària adaptada a la nova realitat social, econòmica i cultural, a la societat de coneixement per afavorir beneficis per a la ciutadania i facilitar més la participació i la inclusió. Cal seguir avançant en incrementar la implicació en les qüestions cíviques i socials perquè així la societat civil es compromet i s'enforteix. Cal doncs també, promoure mesures educatives orientades a la participació que han de venir acompanyades de disponibilitat de temps per poder participar, per organitzar-se i associar-se.

I per tant ens pronunciem a favor de la *Iniciativa per a la Reforma horària - Ara és l'hora*, reconeguda pel Govern de la Generalitat de Catalunya com a la plataforma interlocutora en aquesta qüestió.

Ramon Terrassa i Cusi
Director general d'Acció Cívica i Comunitària
Barcelona, 9 de març de 2015.